

VÄRLDS

HORISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 4 2020

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

*Starkt stöd för
FN hos svenskarna*
SIDAN 16

*Förbudsavtalet
mot kärnvapen
träder i kraft*
SIDAN 18

Civila samhället

SKYDDA ELLER TYSTA?

Stephanie Williams, chef för FN-missionen Unsmil, i digitalt möte med FN:s säkerhetsråd.

Foto: UN Photo/Eskinder Debebe

VAL I LIBYEN 2021

Nationella val kommer att hållas i Libyen den 24 december nästa år, enligt FN-källor. Beskedet följer efter en fredsöverenskommelse i oktober mellan fem olika stridande fraktioner, följd av förhandlingar i Tunisien om en övergångslösning.

Den 24 december är Libyens självständighetsdag och en viktig dag med stort symbolvärde för befolkningen, enligt Stephanie Williams, chef för FN-missionen Unsmil, som talade vid en digital pressträff i mitten av november. Unsmil kommer att säkerställa att så många libyer som möjligt ska kunna delta i valet, även de som befinner sig på flykt, betonade hon.

Libyen har präglats av kaos och våld sedan diktatorn Muammar Khadafi störtades 2011, med inbördeskrig som följd. Sedan i april 2019 har huvudstaden Tripoli varit belägrad. Williams betonade att omvärldens stöd för valprocessen är avgörande då det finns fraktioner och individer som av egenintresse försöker motarbeta fredsprocessen.

PANDEMINS UTTNYTTJAS AV EXTREMISTER

Våldsbejakande extremister och kriminella grupper använder coronapandemin för att öka stödet för sin sak, underminera tilltron till myndigheter och till och med uppmuntra till användning av viruset som ett biologiskt vapen. Det framgår av en ny rapport från forskningsinstitutet Unicri (United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute).

Författarna bakom rapporten har tittat särskilt på högerextremistiska grupper, grupper kopplade till al-Qaida och IS samt organiserad brottslighet. De konstaterar att sociala medier används för att sprida desinformation och konspirationsteorier och därige-

nom utöka dessa grupperns nätverk. Den ekonomiska krisen i pandemins spår har också lett till att kriminella grupper har kunnat ta kontroll över tidigare legitima verksamheter. Det förekommer även fall där extremistgrupper på högerkanten uttryckligen uppmanat sina följare att sprida viruset genom att hosta på personer i minoritetsgrupper eller besöka specifika platser där religiösa eller etniska minoriteter samlas, enligt Unicris rapport.

GUTERRES GRATULERAR BIDEN

FN:s generalsekreterare António Guterres gratulerar Joe Biden och Kamala Harris till segern i det amerikanska valet. Samarbetet mellan FN och USA är en ”viktig pelare i det internationella samarbetet” säger Guterres via sin talesperson.

Phumzile Mlambo Ngcuka, chef för UN Women, hyllar valresultatet och Kamala Harris kommande roll som USA:s första kvinnliga vicepresident. Hon beskriver det som ”enormt upplytande för världens flickor och kvinnor, i synnerhet svarta kvinnor.”

NYA LÄNDER I MR-RÅDET

I oktober valde FN:s generalförsamling in 15 nya länder in i rådet för mänskliga rättigheter. Omröstningen möttes av kritik då bland annat kända MR-förbrytare som Kina, Kuba och Ryssland röstades in. Svenska FN-förbundet skrev i en kommentar: *”Flera av de stater som nu har röstats in i FN-rådet för mänskliga rättigheter uppfyller inte minimikraven för främjande och skydd av mänskliga rättigheter. Inte heller samarbetar de på fullgott sätt med MR-rådet och andra MR-mekanismer inom FN. De har inte bara en konsekvent historia av att inte samarbeta med FN:s MR-system utan begår också systematiska rättighetskränkningar såväl på hemmaplan som globalt.”*

Omröstningen baseras på geografisk tillhörighet och FN-förbundet konstaterar att fler länder behöver kandidera till rådet så att det blir konkurrens om platserna. Vid omröstningen i oktober fanns det endast i en geografisk grupp fler kandidater än platser.

NY RÅDGIVARE MOT FOLKMORD

Alice Wairimu Nderitu från Kenya har utsetts till generalsekreterarens nya särskilda rådgivare för förhindrandet av

folkmord. Hon efterträder Adama Dieng från Senegal som innehaft ämbetet sedan 2012.

Alice Nderitu har omfattande erfarenhet av konfliktförebyggande och fredsbyggande arbete och har tjänat som medlare och senior rådgivare i en rad försoningsprocesser i Afrika. Hon har grundat Community Voices for Peace and Pluralism, ett nätverk bestående av afrikanska yrkeskvinnor som är involverade i att förebygga och lösa våldsamma konflikter mellan olika samhällsgrupper. På det nationella planet har hon bland annat haft ledande poster för Kenyas nationella kommission för mänskliga rättigheter.

KLIMATMÖTE FLYTTAT TILL 2021

FN:s klimatkonferens COP26, som skulle ha ägt rum i Glasgow i november, har skjutits fram till november 2021 på grund av covid-19. Mötet är en del i det gemensamma arbetet mot målen i Parisavtalet och FN:s klimatkonvention UNFCCC.

Sveriges regering har gett forskningsinstitutet Stockholm Environment Institute i uppdrag att undersöka hur klimatförhandlingarna ska kunna ske digitalt, ifall pandemin är ett hinder för de viktiga förhandlingarna även nästa höst.

MÄSSLING PÅ FRAMMARSCH

Antalet fall av mässling var 2019 det högsta på 23 år. Det meddelade Världshälsoorganisationen WHO och USA:s nationella folkhälsomyndighet CDC i en gemensam rapport som publicerades i november. Uppskattningsvis avled 207 500 personer i sjukdomen under 2019 och närmare 870 000 fall rapporterades globalt. Misslyckandet beror till stor del på otillräckliga vaccinationsprogram.

I år har antalet fall varit färre, men covid-19 har försvårat vaccineringen ytterligare då 26 länder har pausat sina vaccinationskampanjer under pandemin. Henrietta Fore, chef för FN:s barnfond Unicef, betonar att kampen mot en dödlig sjukdom inte får ske på bekostnad av kampen mot en annan.

Ett barn i Demokratiska republiken Kongo får mässlingsvaccin.

Foto: UN Photo/Marie Frechon

SKYDDA ELLER TYSTA?

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: @varldshorisont

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist
Redaktör: AnnaLena Karlsson Andrews
Redaktionsråd: Pekka Johansson,
Malin Åberg Aas och Mathias Leveborn
Praktikant: Lina Stolpe
Layout: Pär Lundqvist, Adapt Media
Tryck: Ljungbergs Tryckeri, Klippan
Annonser: varldshorisont@fn.se
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet. ISSN 0042-2134
Prenumerationspris: 250 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

Världshorisont trycks på miljömärkt papper

#4

Omslagsbild: Med hänvisning till pandemin passar auktoritära ledare på att tysta kritiska röster runt om i världen. Bilden är arrangerad.
Foto: Moa Källström

Jag är medveten om att rubriken på framsidan av denna tidning är lite kryptisk. Skydda eller tysta, vad ska det betyda?

Det jag syftar på är ett beteende hos många auktoritära ledare i dagens värld. De gillar inte aktivister och organisationer som kritiserar dem och kräver sina rättigheter. Men de gillar inte heller att bli kritiserade av omvärlden, så de försöker vara lite fiffiga.

I konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter står det så här (artikel 21): *”Rätten till fredliga sammankomster skall erkännas. Utövandet av denna rättighet får inte underkastas andra inskränkningar än sådana som föreskrivs i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet eller den allmänna säkerheten, den allmänna ordningen, skyddet av folkhälsan eller sedligheten eller skyddet av andra människors rättigheter och friheter.”*

Innehållet i artikeln har länge använts av dessa ledare för att förbjuda folksamlingar och upplösa demonstrationer. Och nu, under pandemin, har det där med ”skyddet av folkhälsan” seglat upp som en väldigt användbar formulering. Auktoritära ledare förbjuder folksamlingar och får det att se ut som om de bryr sig om medborgarnas säkerhet när de i själva verket är ute efter att tysta kritiska röster. Den antidemokratiska och auktoritära vägen tar sig också uttryck i bland annat minskad rörelsefrihet, övervakning med hjälp av appar och angrepp på journalister och det fria ordet. Det vi ser runt om i världen är hur en 14 år lång global tillbakagång för demokratin nu kulminerar med pandemin som ursäkt.

Mot denna bakgrund har Världshorisont valt civilsamhällets demokratiska utrymme som tema för årets sista nummer. På nationell nivå kan situationen för civilsamhällets organisationer ses som en indikation på hur demokratin i ett land mår. På individnivå kan det handla om liv och död för aktivister som vågar ta strid mot miljöförstörande företag och repressiva regimer. Välkommen till viktig läsning!

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

- 4 Oroande utveckling: civilsamhällets demokratiska utrymme krymper
- 7 Personer och organisationer i hbtq-rörelsen hårt drabbade på många håll
- 8 Civilsamhällets roll och situation prioriterad fråga för svenska aktörer
- 10 FN-förbundet i Georgien: ungdomar viktig grupp i arbetet för demokrati
- 11 Mål 3: hälsa och välbefinnande – nytt faktablad i serien om globala målen
- 16 Över hälften av svenskarna har stort förtroende för FN, visar undersökning
- 17 FN:s kärnvapenförbud träder i kraft efter att 50 ratificeringar uppnåtts
- 18 Utmärkelser utdelade till Årets FN-vän, FN-supporter och FN-ungdom

Demokratin är på tillbakagång i många länder, däribland i Polen. På bilden demonstrerar kvinnor i oktober 2020 mot ny och ännu restriktivare abortlagstiftning. Texten på skylten lyder: *Jag bestämmer vilka frön jag vill så.*

Civilsamhällets demokratiska utrymme

Negativ trend förvärras av corona

Sedan ett drygt decennium är den demokratiska utvecklingen på tillbakagång i stora delar av världen. En redan allvarlig trend förvärras nu av pandemin då auktoritära ledare tar den som ursäkt för att övervaka medborgare och förhindra civilsamhällets möten och demonstrationer.

Det globala civila samhället var hotat långt före covid-19 men pandemin har gjort situationen värre. Nedstängningar, mötesförbud och utgångsförbud hindrar civilsamhället från att genomföra aktiviteter, arrangera möten och ställa krav på makthavare. Många organisatio-

ner har övergått till humanitär verksamhet, främst utdelning av matpaket till de allra fattigaste.

Samtidigt tar auktoritära ledare tillfället i akt att ytterligare begränsa utrymmet för det civila samhället. För att undvika kritik inför de nya lagar mot "falsk

information", inskränker pressfriheten och hindrar debatt när frågor som berör civilsamhället behandlas. Ny teknik för övervakning införs och polisbrutalitet vid genomdrivande av tvångsåtgärder har krävt dödsoffer i flera länder.

I organisationens årsrapport för 2020 försökte civilsamhällesalliansen Civicus generalsekreterare, Lysa John, beskriva den förändring – och försämring – som pandemin inneburit: "I det civila samhället har vi alltid vetat att förändringar kan komma mycket fort. /.../ Men nu har vi gått från mobilisering till isolering, från de stora frågorna om makt till att skrapa ihop hjälp till de värst drabbade samhällena och från framsteg till en ny våg av inskränkningar av våra rättigheter".

GLOBAL TILLBAKAGÅNG

Det krympande utrymmet för civilsamhället började märkas några år in på 2000-talet. Det avspeglade en global tillbakagång för den demokratiska utvecklingen. Enligt organisationen

Freedom House minskar sedan 14 år antalet länder i världen som kan klassificeras som ”fria”.

Det försämrade klimatet var också en följd av det så kallade kriget mot terrorismen som ansågs motivera övervakning och inskränkningar av det civila samhällets rörelsefrihet. I länder med auktoritära tendenser, som Ryssland, blev terrorhotet en förevändning att slå ner på kritiker. Så småningom blev det uppenbart att backlashen även spritt sig till länder som betraktats som demokratiska, om än med vissa svagheter, och även till etablerade demokratier.

Till de vanliga åtgärderna hörde – och hör – krångliga registreringsprocesser, lagar som på olika sätt

beskrävar organisationers handlingsfrihet samt inskränkningar i deras möjligheter att ta emot finansiering från utlandet. I de flesta länder är metoderna mer sofistikerade än de som det sena 1900-talets diktatorer använde. Chefer, medarbetare och andra i kretsen kring civilsamhällets organisationer kastas normalt inte i fängelse eller mördas – även om också det inträffar. Begränsande lagar, nitiska kontroller av bokföring och strypt finansiering fungerar ofta lika bra och väcker mindre uppmärksamhet från utlandet.

SÄRSKILT VÅLDSUTSATT

Bland dem som är mest utsatta för våld finns småskaliga lantbrukare och deras organisationer, människor som lever i områden med värdefulla naturresurser och de som arbetar med försvar av de mänskliga rättigheterna.

Ett av de globala målen för hållbar utveckling, mål 16, är att främja rättvisa, fredliga och inkluderande samhällen. En av indikatorerna under målet handlar om mord och andra övergrepp på personer som arbetar för mänskliga rättigheter. Enligt denna indikator mördades 2019 357 försvarare av mänskliga rättigheter, inklusive journalister och fackligt aktiva, och 30 personer försvann.

Även om Filippinernas president Rodrigo Duterte, som anser att misstänkta brottslingar ska dödas utan rättegång eller andra möjligheter att försvara sig, går längst, finns det för närvarande

många auktoritära ledare i världen. De vinner poäng genom att förespråka hårda tag och framställa sig själva som garantier för ökad säkerhet. Kanske är en orsak att människor uppfattar världen efter globaliseringen som farligare och mer osäker än tidigare. Rädda människor är beredda att byta bort sin frihet för trygghet, har författaren Anne Applebaum sagt.

MÖTER SAMMA UTMANINGAR

Thomas Carothers, forskare vid tanke-smedjan Carnegie Endowment, konstaterar att den vedertagna uppdelningen mellan etablerade demokratier som biståndsgivare, och stater där demokratin är under uppbyggnad som mottagare, inte är adekvat

längre. Alla länder möter samma utmaningar; att entusiasmera ointresserade medborgare, åtgärda sociala spänningar och minska maktkoncentration och orättvisor. Demokratibyggnad har blivit ett ömsesidigt lärande, inte en exportprodukt för vissa länder.

Det minskande demokratiska utrymmet för civilsamhället förefaller numera endast vara en del av ett bredare mönster av demokratisk tillbakagång och auktoritärt återuppvaknande, summerar Carothers och hans kollegor.

Under de senaste åren har människor gått ut på gatorna och protesterat i alla delar av världen. Som några exempel från hösten 2020 visar är protesterna ganska olika. I Thailand vände sig medborgarna mot den styrande militärregimen och kungahuset, i Kirgizistan ledde våldsamma protester till att parlamentsvalet förklarades ogiltigt och i Nigeria växte protester mot polisvåld till unga människors krav på inflytande.

Regeringar försöker utnyttja coronapandemin för att få slut på protesterna. I Irak förbjöds alla folksamlingar på offentliga platser med hänvisning till covid-19 trots att det bara fanns ett

konstaterat fall i landet. I Kirgizistan förbjöds en demonstration på internationella kvinnodagen med hänvisning till pandemin, trots att det då inte fanns några bekräftade fall i landet alls. Exempelen kommer från den Washingtonbaserade organisationen International Centre for Not-for-Profit Law, som samlar rapporter och annat material från hela världen om hur covid-19 påverkar det civila samhället.

PRIORITERING FÖR FN

Birgit Kainz är koordinatör för enheten för civilsamhället vid högkommissariatet för mänskliga rättigheter i Genève (OHCHR). En av OHCHR:s prioriteringar är att öka det civila samhällets deltagande i både FN och nationellt beslutsfattande samt att skydda aktörer inom civilsamhället. OHCHR:s hemsida beskriver den hårda press som det civila samhället är utsatt för i många länder. Men Birgit Kainz är inte övertygad om att utrymmet har minskat generellt:

– Det är klart att det finns stora utmaningar. Samtidigt har informationen ökat, bland annat genom den digitala revolutionen, vilket är en förutsättning för deltagande. Kvinnor har fått mera att säga till om. Så från ett globalt perspektiv är det svårt att säga om utrymmet för civilsamhället minskar generellt, säger hon.

Sverige är ledande när det gäller civilsamhällets utrymme online, anser Birgit Kainz. Hon pekar på svenska insatser för att formulera en resolution om mänskliga rättigheter och internet och Stockholm Internet Forum 2019, som handlade om hoten mot demokrati på nätet.

ETT HÅRDNANDE KLIMAT

Måns Molander, Nordenchef för Human Rights Watch, tycker absolut att det är relevant att tala om ett hårdnande klimat för civilsamhället:

– Backlashen för demokratin är spridd över världen, med Ryssland som ett av de mest slående exemplen, säger han.

Human Rights Watch har ett tiotal

”Våra partners var utsatta innan, coronakrisen har gjort det ännu svårare.”

Måns Molander

Marcin de Kaminski

Foto: UN Photo/Rek Bagnas

Företrädare för civilsamhällesorganisationer tillsammans med representanter för FN efter ett möte i FN-högkvarteret i New York i november 2019.

anställda i Sverige och cirka 500 totalt i världen. Organisationen producerar rapporter, baserade på noggrann research. De åtföljs av rekommendationer som riktas till FN, EU, med flera.

– Vi jobbar ofta tillsammans med de nordiska regeringarna. I och med att USA dragit sig undan har små länder fått en större roll. I en ny rapport om konsekvenser för människors hälsa av att man bränner skog i Amazonas begär vi till exempel att Sverige ska ta upp frågan om regnskogen i samband med EU:s förhandlingar om ett frihandelsavtal med Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay.

Coronapandemin har förstärkt redan existerande klyftor, konstaterar Måns Molander. Till exempel har 1,5 miljarder barn i världen drabbats av skolstängningar och det är de fattigaste barnen som riskerar att inte komma tillbaka. Hälften av jordens befolkning saknar fortfarande uppkoppling på nätet. Även avseende detta har covid-19 förstärkt befintliga tendenser, i det här fallet att auktoritära regimer använder digitaliseringen för att övervaka medborgare i allmänhet och det civila samhället i synnerhet.

– I Ryssland finns mobilappar som redovisar var personer befinner sig. De som vill åka någonstans måste skaffa ett godkännande först. I Moskva finns även övervakningskameror med ansiktsigen-

känning. Med hjälp av dem har polisen kunnat gripa flera hundra personer.

I Kina spåras också invånare med hjälp av appar som ger myndigheterna tillgång till såväl medicinska uppgifter som platsinformation.

EN VIKTIG VINDFLÖJEL

Civil Rights Defenders (CRD) grundades för 40 år sedan och arbetar främst med grupper och nätverk i det civila samhället som saknar formella strukturer eller

har bräckliga sådana.

– Det är ofta de som drabbas först. De är en viktig vindflöjel, säger Marcin de Kaminski, chef för avdelningen för skydd och säkerhet.

– Min avdelning har ansvaret för snabba och flexibla insatser till stöd för försvarare av mänskliga rättigheter. För att ge stöd till våra partner kan vi inte agera utan att sätta säkerhet i främsta rummet.

CRD erbjuder säkerhetsträning – fysisk och digital – och psykosocialt stöd. Många av partnerorganisationernas anställda är pressade och behöver stöd för att hantera en allt tuffare situation. CRD jobbar också reaktivt, till exempel med att hjälpa hotade personer så att de kan fortsätta arbeta för mänskliga rättigheter från säkrare platser.

– Våra partner var utsatta innan, coronakrisen har gjort det ännu svårare. Risken ökar om det finns begräns-

ningar för hur de kan förflytta sig. När samhällen är nedstängda är det därför ännu viktigare att bygga starka, lokala nätverk, säger Marcin de Kaminski.

I det så kallade Natalia-projektet får hotade aktivister träning och utrustas sedan med ett överfallslarm. Med det kan de larma CRD och sitt lokala nätverk om de hamnar i en farlig situation.

– I Venezuela följde vi med hjälp av GPS en partner som förflyttade sig mellan två platser, i Kenya kunde en våldsam situation avstyras genom snabb mobilisering och i Belarus kunde vi se att en person förts till en specifik polisstation.

KATT- OCH-RÅTTA-LEK

Digitaliseringen är viktig för att organisationerna ska kunna nå ut med sina budskap. Samtidigt ligger de auktoritära regimerna långt framme när det gäller övervakning och censur:

– Det är en katt-och-råtta-lek. Vi måste vara innovativa och flexibla. Sådant som var spetsteknologi för tio år sedan är nu en del av den vanliga verktygslådan. Insyn i internettrafiken sker regelmässigt idag, säger Marcin de Kaminski.

Sedan ett par år tillbaka har CRD även börjat få förfrågningar från svenska organisationer som utsätts för hot och hat på nätet och är oroliga för sin säkerhet. Problemen är inte helt olika de som organisationen arbetar med i andra delar av världen.

■ Agneta Gunnarsson, frilansskribent

Foto: Pinaat

Karl Yves Vallin sökte asyl i Sverige när situationen för homosexuella i Indonesien försämrades.

Ökad utsatthet för det globala hbtq-samhället

En del av civilsamhället som på många håll fått det allt svårare under senare år är hbtq-organisationer. Karl Yves Vallin berättar sin historia och om situationen för hbtq-personer i hans hemland Indonesien.

Utvecklingen under 2020 har inneburit många bakslag för hbtq-personers (homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoners) rättigheter och det har blivit allt tuffare för den del av civilsamhället som arbetar med dessa frågor. I Polen har flera städer utfärdat särskilda deklarationer om hur myndigheter ska hantera hbtq-frågan – vilket lett till så kallade ”hbtq-fria zoner”. I Colombia, Peru och Panama har ”könsbaserad karantän”, där kvinnor och män tillåtits vistas ute varannan dag, gjort att transpersoner utsatts för ökat våld och hot.

ALLT GRÖVRE INSATSER

I många länder var inskränkandet av hbtq-personers rättigheter ett faktum redan före pandemin. Karl Yves Vallin berättar om situationen i sitt hemland Indonesien, där regeringen sedan 2015 vidtagit allt grövre insatser för att undertrycka hbtq-rörelsen.

För tio år sedan var Indonesien ett någorlunda tolerant land, förklarar Yves.

Majoriteten av befolkningen är muslimsk, men generellt rådde en tillåtande syn på andra religioner och minoriteter.

– Det fanns till exempel en moské för transpersoner. Men sedan 2015 har situationen förvärrats, säger Yves.

Det finns ingen lag som direkt kriminaliserar hbtq-personer. I stället använder sig makthavare av andra lagar för att förtrycka dem. Yves förklarar att polisen hänvisar till en pornografilag vid gripandet av hbtq-personer. Att inneha pornografi är olagligt, och om pornografin dessutom ses som ”utmanande” kan straffet bli upp till tolv års fängelse.

I takt med att fundamentalistiska organisationer fått mer utrymme i politiken har polisen börjat göra razzior i olika områden. Yves berättar att en av hans vänner fängslades 2015.

DÖLJER SIN LÄGGNING

Vid den tiden började dessutom de konservativa åsikterna sprida sig bland allmänheten i stort, vilket har medfört

att många döljer sin läggning eller könsidentitet.

Yves familj listade ut att han var homosexuell när han var tonåring. Vid upprepade tillfällen försökte de förändra honom. En gång använde de sig av en sorts exorcism.

– Min mentala hälsa kraschade. Jag mårde otroligt dåligt och försökte flera gånger ta mitt liv, berättar han.

Förhållandet till familjemedlemmarna är komplicerat. Yves har insett att de aldrig kommer att acceptera honom för den han är. Samtidigt har han viss förståelse för att de tagit avstånd från honom.

– Det indonesiska samhället bygger på relationer. Att jag är gay kan medföra allvarliga konsekvenser för dem.

2016 reste Yves till Sverige för att läsa en master i psykologi på Lunds universitet. På håll såg han hur situationen snabbt förvärrades i hemlandet och 2018 beslutade han sig för att söka asyl i Sverige.

– Jag hörde att de börjat göra razzior i mitt område i Jakarta. Oavsett hur mycket jag ville fortsätta hjälpa folk i mitt land var det inte möjligt för mig att leva där.

DUBBEL UTSATTHET

Även om Yves visste att toleransen var högre i Sverige tog det lång tid för honom att hitta ett sammanhang där han kände sig trygg.

– Många inser inte är att hbtq-flyktingar är dubbelt utsatta. Andra flyktingar börjar ofta med att hitta vänner som talar samma språk eller delar deras kultur. Om man kommer från en plats där ens sexuella läggning kan orsaka att man blir utstött drar man sig för att söka kontakt med folk från samma land. Det tog lång tid innan jag vågade komma ut på nytt här i Sverige.

Han förklarar att han fortfarande återhämtar sig psykiskt från sina upplevelser. Idag är han engagerad i RFSL:s nätverk Newcomers, som jobbar för asylsökande, papperslösa och nyanlända hbtq-personer. Yves tycker att Sverige och FN måste vara tydligare i sitt agerande mot de konservativa och högerpopulistiska rörelser som sprider sig i många länder.

– Sverige har en reell möjlighet att vara mer bestämt i dessa frågor – att vara en röst åt de som inte har någon, säger han.

■ Lina Stolpe

Svenska FN-förbundet samarbetar med FN-förbund i andra länder och fungerar ofta som en brygga mellan gräsrotsrörelser i dessa länder och FN:s särskilda rapportörer. Personerna på bilden deltar i ett folkligt stormöte i Goma, Demokratiska republiken Kongo.

Civilsamhällets utrymme viktig fråga för svenska aktörer

Hur arbetar man från svenskt håll med frågan om det globala civilsamhällets utrymme? I såväl den svenska regeringens som FN-förbundets hantering av frågan är samarbete och dialog med gräsrotsrörelser en röd tråd.

Människor och organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter, miljö och demokrati möts på många håll av allt hårdare motstånd. Mot den bakgrunden blir uppgiften att värna och stärka civilsamhällets organisationer och representanter viktigare än någonsin.

Concord Sverige är en sammanslutning av 76 organisationer, däribland Svenska FN-förbundet, som strävar efter att påverka Sveriges och EU:s utvecklings- och utrikespolitik. Ellie Al-Kahwati är människorättsrådgivare på Svenska FN-förbundet och aktiv i ConCORDs arbetsgrupp för "civic space", som bevakar civilsamhällets krympande demokratiska utrymme. Hon ser med allvar på den negativa trenden, och menar att såväl organisationer som enskilda stater har ett ansvar att vända utvecklingen.

– Alla stater måste stå upp för internationella normer och värderingar när man ser att regler bryts. Annars sänder

man ut signalen att länder som Polen och Ungern kommer undan med att diskriminera grupper, samtidigt som de säger sig stå bakom till exempel EU-tanken, säger Ellie Al-Kahwati.

BRYGGA TILL RAPPORTÖRER

Svenska FN-förbundet verkar på flera nivåer för att stärka civilsamhället, förklarar Ellie Al-Kahwati. Förbundet bedriver påverkansarbete gentemot FN:s system för mänskliga rättigheter (MR) genom att interagera med FN:s särskilda rapportörer för MR-försvare, för mötes- och föreningsfrihet, och för yttrande- och åsiktsfrihet. Dessa personer har utsetts av FN:s MR-råd för att granska och rapportera om läget i de olika frågorna.

– Vi på Svenska FN-förbundet har nära samarbeten med FN-förbund i andra länder och fungerar ofta som en brygga mellan FN och gräsrotsrörelser. Tillsammans med våra partner sätter vi

ljus på situationen i respektive land, vilket de särskilda rapportörerna sedan kan förmedla till FN, säger Ellie Al-Kahwati.

En annan viktig uppgift handlar om att stödja FN:s arbete med att stärka det normativa ramverket som annars riskerar att försvagas och urholkas. Ellie Al-Kahwati förklarar att många stater idag utnyttjar skrivningar i artikel 21 i konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter för att förbjuda eller lösa upp allmänna möten och demonstrationer.

– Till exempel stoppas demonstrationer med hänvisning till att de inte uppfyller kraven på att vara fredliga eller att de hotar nationell säkerhet eller folkhälsan, säger hon.

– För att motverka detta missbruk av konventionen arbetar FN med att formulera hur artikeln ska tolkas och slå fast vilka begränsningar av demonstrationsrätten som faktiskt är legitima. Det är ett arbete där vi från FN-förbundet kommit med synpunkter och förslag.

SVENSK DEMOKRATISATSNING

Utöver det internationella arbetet jobbar FN-förbundet gentemot Sveriges reger-

ing och Sveriges agerande internationellt i frågan, bland annat i MR-rådet.

Ett initiativ som uppmantras av FN-förbundet är Sveriges demokratisatsning Drive for democracy. Initiativet lanserades i februari 2019 som en del av januariavtalet. Björn Hummerdal (MP), politiskt sakkunnig åt biståndsmministern och ministern för internationellt utvecklingsarbete Peter Eriksson, beskriver omfattningen av demokratisatsningen.

– Drive for democracy inkluderar hela utrikesförvaltningen. Det är inte bara biståndsarbetet som ska ha ett demokratifokus, utan även handelssidan och utrikespolitiskt arbete. Det ska präglade och genomsyra all verksamhet vi har, säger Björn Hummerdal.

I och med att Sveriges ekonomi har gått bättre de senaste åren har ramen för bistånd ökat, vilket har möjliggjort att mer medel kan gå till demokratibistånd. Vid utformandet av bilateralt bistånd och strategier ska ett antal demokratikomponenter ligga i fokus.

– Vi stödjer verksamhet som till exempel handlar om valprocesser, anti-korruption, demokratiskt deltagande, det civila samhället samt öppen och fri

media. De är viktiga beståndsdelar som behövs för att bygga en demokrati med välfungerande demokratiska institutioner, förklarar Björn Hummerdal.

Han använder Sudan som exempel för att förklara hur Sverige arbetar i frågan.

– I Sudan har vi länge stöttat det civila samhället som har verkat i repressiva miljöer. Vi har jobbat med att bygga upp ett oberoende civilsamhälle. När prodemokratiska krafter väl växte fram så fanns det ett starkt civilsamhälle som kunde ta över makten. Det var en kvinnoledd revolution och många av de organisationer som vi hade stöttat var en del av den, berättar han.

FRYST BISTÅND

I andra fall har våldsamma konflikter gjort att Sverige i stället valt att frysa biståndet. Belarus är ett sådant exempel. Efter att våldsamheterna uppstod valde Sverige att frysa det bistånd som hade samröre med landets statliga aktörer, samtidigt som man vill omfördela medel mot det oberoende civila samhället.

Att jobba med civilsamhällsorganisationer i konfliktfyllda länder försvåras ofta av att staten inte vill se att

biståndspengar gynnar prodemokratiska rörelser, menar Björn Hummerdal.

Ibland kan det också vara så att organisationerna själva inte har möjlighet att ta emot medel från utlandet, på grund av risken att uppfattas som manipulerade eller ”en röst från väst”.

– En stor del i vårt arbete med det civila samhället i andra länder är samtal, samverkan och dialog. Att hitta likasinnade och allianser. Ett ledord är att förstå kontexten och lyssna in aktörer på plats.

Svenska ambassader fungerar som en viktig mellanhand i biståndsarbetet och i dialogen med civilsamhället. Sida delegerar ofta ansvar till ambassaderna, som handlägger flera sorters stöd för det civila samhället.

– När vi reser till ett land och vill tala med civilsamhället är det ambassaden som har en upprättad relation med dessa aktörer. Det är en integrerad part i ambassadens verksamhet, utöver det arbete som ambassaden gör i relation till staten, säger Björn Hummerdal.

■ Lina Stolpe

Det fria ordet och dess förmedlare attackerar allt oftare.

Dramatisk försämring av pressfriheten

Rätten att granska och kritisera makthavare samt möjligheten att fritt publicera information är förutsättningar för att upprätthålla en demokrati. Den oberoende journalistiken utmanades dock redan före covid-19 och pandemin har försvårat situationen ytterligare.

Reportrar utan gränser (RSF) publicerar varje år ett pressfrihetsindex som illustrerar världsläget för oberoende journalistik.

– De senaste sju, åtta åren har utvecklingen gått dramatiskt nedåt, säger Erik Halkjaer, ordförande för RSF Sverige.

Han förklarar att trenden har flera dimensioner: en geopolitisk, en demokratisk, en teknologisk, en ekonomisk

samt en som handlar om ökad misstro mot journalister. Till dessa utmaningar läggs nu dessutom en pandemi som blir ett verktyg för auktoritära ledare som vill ta ett allt hårdare grepp om makten.

TRACKER 19

Det senaste indexet publicerades i april 2020. Eftersom det till stor del återgav läget så som det såg ut innan pandemin

► tog fart, fanns ett behov av att fortlöpande undersöka pandemins effekt på pressfriheten. Resultatet blev det så kallade ”Tracker 19”. Det är inte ett nytt index, utan en plattform där rapportörer kontinuerligt matar in information om attacker mot pressfriheten kopplade till pandemin. Flera skribenter som rapporterar om frågan har fängslats eller trakasserats, vilket synliggörs i Tracker 19.

Pandemin åskådliggör vikten av pressfrihet och obunden journalistik, menar Erik Halkjaer. Att Kinas regering tystade dem som tidigt varnade för viruset gjorde till exempel att flera veckor hann passera innan informationen nådde allmänheten. Vid det laget hade covid-19 redan hunnit sprida sig till stora delar av världen.

– Kärnan i detta är rätten till information. I många länder anses ”korrekt” fakta endast vara det som kommer från staten. Om journalister kritiserar regeringens beslut eller lyfter andra länders strategier som exempel kan de anklagas för att sprida desinformation, säger Erik Halkjaer.

■ *Lina Stolpe*

Fler initiativ för att bevaka pandemins effekter på demokratin:

Raoul Wallenbergsinstitutet i Lund genomför under 2020 en pilotstudie för att analysera och utvärdera krislagsstiftningar som trätt i kraft i samband med coronapandemin. I studien används ett MR-baserat analysverktyg som utvärderar vilka lagar som på sikt riskerar att kränka mänskliga rättigheter.

Demokratiinstitutet *International IDEA* har tillsammans med samarbetspartners skapat plattformen *The Global Monitor of COVID-19's Impact on Democracy and Human Rights*. Verktöget samlar in rapporter och uppdateringar från 162 länder, och informationen visas på en interaktiv karta.

Civicus är en internationell ideell organisation med fokus på civilsamhället och demokrati. Deras verktyg *The CIVICUS Monitor* har sedan flera år tillbaka samlat in rapporter och analyser om läget för civilsamhället i 196 länder. Under 2020 har verktyget utökats med rapporter om virusets konsekvenser för civilsamhället i olika länder.

Foto: Svenska FN-förbundet

Ungas demokratiska deltagande står högt på dagordningen för FN-förbundet i Georgien. Bilden är från en workshop i huvudstaden Tbilisi.

Georgien

Ungas engagemang viktigt i demokratibygget

FN-förbundet i Georgien har identifierat ungdomar som en nyckelgrupp när demokratiska värden ska byggas och stärkas. Efter att ha deltagit i förbundets internationella demokratiprogram gick fyra ungdomar från Georgien, Armenien och Azerbajdzjan förra vintern ihop för att för att stärka jämställdheten i sina hembyar.

FN-förbundet i Georgien (United Nations Association in Georgia, UNAG) jobbar sedan 2006 på gräsrotsnivå med att aktivera ungdomar som ett sätt att bidra till demokratisering och ett starkare civilsamhälle i landet. Genom samarbete med civilsamhället i grannländerna utmanas också inrotade fördomar mellan folkgrupper samtidigt som försoning och fred främjas.

Svenska FN-förbundet har länge samarbetat med UNAG i projekt som rör jämställdhet, demokrati och ungas möjligheter att göra sina röster hörda. I demokratiprogrammet *Fostering Inclusive Democracy, FID*, deltar även FN-förbundet i Armenien (United Nations Association of Armenia, AUNA) och ungdomar från Azerbajdzjan.

SAMMANFÖR UNGA

En av programmets huvudaktiviteter är att unga från de tre länderna i södra Kaukasien ges möjlighet att mötas i Georgiens huvudstad Tbilisi. Där får de lära sig mer om jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati. Deltagarna återvänder sedan till sina hemländer och

med stöd från UNAG och AUNA genomför de projekt som de själva tycker är viktiga, i de samhällen de kommer ifrån.

Efter att ha deltagit i FID förra vintern gick fyra unga tjejer från Georgien, Armenien och Azerbajdzjan ihop för att driva ett regionalt jämställdhetsprojekt som de döpte till *Equality for All*. Namnet speglar deras önskan att förena samhällen i regionen i ett arbete för kvinnors rättigheter.

– Jag har alltid varit intresserad av att vara en aktiv medborgare. Även om man känner till situationen för kvinnor så hjälpte programmet mig att inse hur stort problemet med könsdiskriminering är i hela södra Kaukasus-regionen, vilket verkligen gjorde mig ledsen, berättar en av de fyra tjejerna.

Utöver projektets mål att utbilda och skapa diskussion om jämställdhet och mänskliga rättigheter, ville projektledarna ha en större spridning och en regional dialog kring jämställdhet. Genom sociala medier och ett avslutande webinarium kunde deltagare från alla tre länder mötas och diskutera frågorna online.

Forts på sid 15

FN

FAKTA.

GLOBALA MÅLEN: MÅL 3 – HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Foto: UN Photo/Logan Abassi

En kvinna i Arcahaie, Haiti, får kolera-vaccin.

Pandemin hotar hälsoframsteg

Att främja hälsa och välmående för alla grupper i samhället är fundamentalt om en hållbar utveckling ska kunna skapas. Stora framsteg på området har också gjorts under de senaste decennierna. Nu hotas dock dessa landvinningar av den pågående coronapandemin och sannolikheten att länder till 2030 lyckas uppnå mål 3 i Agenda 2030 – om hälsa och välbefinnande – har minskat.

Redan under utarbetandet av Världshälsoorganisationen WHO:s författning 1946 definierades hälsa som inte bara avsaknad av sjukdom utan som ”ett tillstånd av fullständigt fysiskt, mentalt och socialt välbefinnande”. I samma dokument slås det också fast att rätten till hälsa är en grundläggande

del av våra mänskliga rättigheter. Idag betraktas god hälsa som en avgörande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Sambanden till andra grundläggande mänskliga behov är starkt och utan tillgång till mat, sanitet, boende, arbete, utbildning

och delaktighet i samhället är hälsa och välbefinnande svårt att uppnå.

Under de senaste decennierna har mycket stora framsteg gjorts i världen när det gäller hälsa och välmående. Medellivslängden har ökat med 20 år sedan 1960-talet och är idag 72 år, barnadödligheten halverades mellan

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny global utvecklingsagenda, Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDG:s) som syftar till att avskaffa fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och klimat och skapa fredliga, inkluderande och trygga samhällen. Det är den mest omfattande och ambitiösa utvecklingsplan som mänskligheten någonsin har haft. Världens regeringar bär det yttersta ansvaret för att agendan genomförs men varje människa på jorden berörs och om målen ska kunna nås krävs att alla betydande aktörer i samhället medverkar och påverkar utvecklingen i rätt riktning. I detta faktablad belyser vi det tredje av de 17 målen: hälsa och välbefinnande.

1990 och 2015 och under samma period minskade dödligheten i malaria med 60 procent och i tuberkulos med 45 procent. Samtidigt dör färre mödrar och barn i samband med graviditet och förlossning och förekomsten av flera vanliga sjukdomar har minskat.

Tyvärr står vi i nuläget inför den största globala hälsokrisen i modern tid. Coronapandemin har destabiliserat den globala ekonomin och raserat tillvaron för miljarder människor runt om i världen. Den positiva utveckling som sakta men säkert framskred inom många områden av mänsklig utveckling har stannat upp och resultat som uppnåtts riskerar nu att gå om intet. Pandemin har överväldigat länders hälsosystem, lagt beslag på alla tillgängliga resurser och satt viktiga hälsofrämjande åtgärder – till exempel storskaliga vaccinationsprogram – på paus.

Redan före coronapandemin var Agenda 2030 och de globala målen en stor utmaning för världens länder. Ett exempel är tillgången till sexuell och reproduktiv hälsovård för flickor och kvinnor – ett område där seglivade värderingar och traditioner orsakat omätligt lidande genom historien och där progressiva krafter mött stort motstånd. En stor del av jordens befolkning har också alltjämt saknat tillgång till sjukvård. 2017 hade endast mellan en tredjedel och hälften av alla människor tillgång till grundläggande samhällsservice inom hälsa och sjukvård.

Pandemins härjningar gör nu att agendans målsättningar ter sig ännu mer avlägsna. Kvinnors och flickors rättigheter är på tillbakagång och mycket omfattande investeringar och åtgärder krävs om grundläggande hälso- och sjukvård ska kunna bli tillgängliga för alla till 2030.

FN:S ARBETE

Världshälsoorganisationen WHO, med högkvarter i Genève, har ett övergripande ansvar för det globala arbetet för bättre hälsa. Detta har tydliggjorts under de gångna månaderna då WHO har hamnat i världens blickfång som den organisation som leder och samordnar insatserna för att hantera coronapandemin.

På sin webbsida konstaterar WHO att de 13 delmålen under mål 3 i Agenda

Mål 3 – säkerställa hälsosamma liv och f

Delmål 3.1 – Till 2030 minska mödradödligheten i världen till mindre än 70 dödsfall per 100 000 förlossningar med levande barn.

Indikator 3.1.1: Mödradödlighet

Indikator 3.1.2: Andelen förlossningar som utförs av utbildad sjukvårdspersonal

Delmål 3.2 – Senast 2030 säkerställa att inga spädbarn eller barn under fem år dör av orsaker som hade kunnat förebyggas. Alla länder bör sträva efter att minska den neonatala dödligheten till högst tolv dödsfall per 1 000 levande födda och dödligheten bland barn under fem år till högst 25 dödsfall per 1 000 levande födda.

Indikator 3.2.1: Dödlighet för barn under fem år

Indikator 3.2.2: Spädbarnsdödlighet

Delmål 3.3 – Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

Indikator 3.3.1: Antalet nya fall av HIV per 1 000 smittfria invånare, fördelat på kön, ålder och nyckelgrupper

Indikator 3.3.2: Incidensen av tuberkulos per 100 000 invånare

Indikator 3.3.3: Incidensen av malaria per 1 000 invånare

Indikator 3.3.4: Incidensen av hepatit B per 100 000 invånare

Indikator 3.3.5: Antalet personer i behov av åtgärder mot försummade tropiska sjukdomar

Delmål 3.4 – Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

Indikator 3.4.1: Dödlighet på grund av hjärtsjukdomar, cancer, diabetes eller kroniska sjukdomar i luftvägarna

Indikator 3.4.2: Dödlighet i självmord

Indikator 3.4.3(N): Återstående medellivslängd, totalt i befolkningen och fördelat på kön och utbildningsnivå

Indikator 3.4.4(N): Självskattad hälsa

Indikator 3.4.5(N): Besvär av trafikbuller i eller i närheten av bostaden; Besvär av trafikbuller inomhus med stängda fönster och dörrar; Sömnstörda av trafikbuller; Antal exponerade för höga ljudnivåer från trafik vid bostaden

Indikator 3.4.6(N): Nedsatt psykiskt välbefinnande bland vuxna

Indikator 3.4.7(N): Psykiska och somatiska besvär bland skolelever

Delmål 3.5 – Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

Indikator 3.5.1: Täckning av behandlingsinsatser (farmakologiska och psykosociala insatser samt rehabilitering och eftervård) för missbruksrelaterade sjukdomar

Indikator 3.5.2: Alkoholkonsumtion per capita (15 år och äldre under ett kalenderår i liter ren alkohol)

Delmål 3.6 – Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

Indikator 3.6.1: Dödsfall genom trafikolyckor

Indikator 3.6.2(N): Skadade i vägtrafiken, svårt skadade och lindrigt skadade

Delmål 3.7 – Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

Indikator 3.7.1: Andelen kvinnor i fertil ålder (15–49 år) som har sina behov av familjeplanering tillfredsställda med moderna metoder

Indikator 3.7.2: Antalet tonårsfödslar (10–14 år, 15–19 år) per 1 000 kvinnor i denna åldersgrupp

MÅL 3

Främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Delmål 3.8 – Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet.

Indikator 3.8.1: Täckning av grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster i målpopulationer

Indikator 3.8.2: Andel av befolkningen med stora hälso- och sjukvårdsutgifter i förhållande till hushållets totala utgifter eller inkomster

Indikator 3.8.3(N): Haft behov av vård men avstått av ekonomiska orsaker.

Delmål 3.9 – Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

Indikator 3.9.1: Dödsfall till följd av luftföroreningar i och utanför bostaden

Indikator 3.9.2: Dödsfall till följd av brist på rent vatten, sanitet och hygien (bristande tillgång till rent vatten, sanitet och hygien för alla (WASH))

Indikator 3.9.3: Dödsfall till följd av oavsiktlig förgiftning

Indikator 3.9.4(N): Luftkvalitet i närheten av bostaden; Antal exponerade för nivåer av luftföroreningar från trafik vid bostaden

Delmål 3.A – Stärka genomförandet av Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll i alla länder, där så är lämpligt.

Indikator 3.a.1: Åldersstandardiserad prevalens för daglig tobaksrökning i åldersgruppen 15 år och äldre

Delmål 3.B – Stödja forskning om och utveckling av vaccin och läkemedel mot de smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar som i första hand drabbar utvecklingsländer. Sörja för tillgång till ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin, i enlighet med Doha-deklarationen om TRIPS-avtalet och folkhälsa, i vilken det bekräftas att utvecklingsländerna har rätt att fullt ut utnyttja den flexibilitet som avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter erbjuder för att skydda folkhälsan och, framför allt, säkerställa att alla har tillgång till läkemedel.

Indikator 3.b.1: Täckningsgrad i målpopulationen för alla vaccin som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet

Indikator 3.b.2: Totalt offentligt utvecklingsbistånd till medicinsk forskning och grundläggande hälso- och sjukvård

Indikator 3.b.3: Andelen hälso- och sjukvårdsinrättningar som kan erbjuda ett antal livsviktiga läkemedel till ett överkomligt pris och på en hållbar grund

Delmål 3.C – Väsentligt stärka finansieringen av hälso- och sjukvården liksom insatserna för att rekrytera, utveckla, utbilda och behålla hälso- och sjukvårdspersonal i utvecklingsländerna, särskilt i de minst utvecklade länderna och små önationer under utveckling.

Indikator 3.c.1: Täthet och fördelning av hälso- och sjukvårdspersonal

Delmål 3.D – Stärka alla länders, i synnerhet utvecklingsländernas, kapacitet när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella och globala hälsorisker.

Indikator 3.d.1: Kapacitet och beredskap för allvariga hälsorisker enligt internationella hälsoreglementet (IHR)

Indikator 3.d.2: Minska andelen infektioner i blodomloppet som orsakas av organismer resistent mot vissa antimikrobiella medel

Indikator 3.d.2(N): Konsumtion av antibiotika (ATC group J01) inom öppenvård och slutenvård

Indikator 3.d.3(N): Platshållare för nationell indikator om antibiotikaresistens

2030 täcker stora delar av den egna verksamheten och att de resterande 16 globala målen antingen har starka kopplingar till hälsa eller indirekt kommer att bidra till bättre hälsa om de uppnås.

En annan FN-aktör som bör nämnas särskilt i sammanhanget är FN:s samlade program mot hiv/aids (UNAIDS). Det består av ett flertal olika FN-program som gått ihop och som tillsammans fokuserar på att stoppa spridningen av hiv och se till att människor som smittats får tillgång till stöd och bromsmedicin.

I den senaste utgåvan av FN:s Sustainable Development Report finns statistik över hur olika länder ligger till med de 17 globala målen för hållbar utveckling. I informationen om Sverige framgår att mål 3 är ett av fyra globala mål som vi som land redan anses ha uppnått. I Sverige har vi hög medellivslängd, god självskattad hälsa och god tillgång till hälso- och sjukvård i jämförelse med många andra länder. Samtidigt finns skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället.

I hela västvärlden skedde stora framsteg på hälsoområdet under andra halvan av 1900-talet. Dock har det en längre tid funnits en oroande trend av försämrade folkhälsa i västvärlden. Det har främst rört sig om övervikt, ojämlikhet mellan olika folkgrupper och ökad psykisk ohälsa hos ungdomar.

MÅL 3 – HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Mot bakgrund av den pågående pandemin framstår det systematiska arbetet med de globala målen – på nationell, regional och lokal nivå i världens länder – som ännu viktigare än tidigare. Pandemin har tydliggjort att många länder saknar både de sjukvårdsinrättningar, de personalresurser och det materiel som krävs i samband med en allvarlig kris. Den har visat att en hälsokris i både rika och fattiga länder kan ödelägga människors ekonomi och kasta ut dem i fattigdom. Samtidigt har FN:s utvecklingsprogram UNDP gjort en studie som visar att länders förmåga att hantera och hämta sig efter en allvarlig kris av detta slag skiljer sig mycket kraftigt åt. Att rusta sig för hälsokriser och bygga upp nationella system för viktig samhällsservice framstår som nödvän-

"N" står för "nationell indikator". Läs mer om indikatorerna till de globala målen på <https://unstats.un.org/sdgs>.

diga investeringar inför framtiden.

Den fullständiga skrivningen av mål 3 i Agenda 2030 är: säkerställa hälso-samma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar (ensure healthy lives and promote wellbeing for all at all ages). För att kunna kommunicera de globala målen bättre har benämningen av varje mål givits en kortform, i detta fall hälsa och välbefinnande.

Mål 3 har 13 delmål där det första och andra handlar om mödra- respektive barnadödlighet. Det tredje och fjärde delmålet handlar om olika grupper av sjukdomar medan delmål fem och sex tar upp missbruk respektive skador och dödsfall i trafiken. Delmål sju handlar om sexuell och reproduktiv sjukvård medan delmål åtta innehåller centrala

skrivningar om tillgång till mediciner och till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet, för alla. Delmål nio tar upp farliga kemikalier och föroreningar.

Efter de nio sifferdelmålen finns fyra bokstavsmål (3.A till D) som handlar om åtgärder och metoder för att de första delmålen ska kunna nås.

För att kunna mäta hur arbetet med de globala målen går har FN tagit fram 231 globala indikatorer. Varje land ska även ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta utvecklingen. För Sveriges del är det Statistikmyndigheten SCB som ansvarar för arbetet med indikatorerna.

Den fullständiga texten till mål 3 samt de indikatorer som är kopplade till

Foto: UN Photo/Manneh Elias

delmålen framgår av rutan på föregående uppslag (N står för "nationell indikator").

Foto: Lina Stolpe

Hur bidrar Svenska FN-förbundet med sin verksamhet till mål 3? Vi ställde frågan till Annelie Börjesson, ordförande.

– FN-förbundets tre projekt Flicka, Skolmat och Minor har direkt relevans för hälsa och välbefinnande på många olika sätt. Genom Flicka motverkar vi könsstämpning och barnäktenskap, företeelser som har stora negativa hälsoeffekter – såväl fysiska som psykiska – för miljontals flickor. Genom Skolmat förbättrar vi näringsnivå, mående och chansen till ett bättre liv hos de barn och familjer som nås av projektet, och genom Minor stödjer vi människor som skadats i minolyckor.

– Hemma i Sverige bedriver vi ett omfattande arbete för att informera om de globala målen och för att påverka utvecklingen i positiv riktning, såväl nationellt som globalt.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Mål 3 i Agenda 2030 syftar till att förbättra hälsa och mående hos världens befolkning. Det finns många sätt för var och en av oss att bidra – här är några förslag på vad DU kan göra:

Starta ett projekt!

"Inte bara snack" är en satsning för att få igång lokala initiativ runt om i Sverige för de globala målen. Tillsammans med dina vänner/kursare/likasinnade ortsbör kan du bilda en projektgrupp och göra verklighet av er idé för hur ni på det lokala planet kan bidra till hållbar utveckling. Ni får stöd och råd av våra coacher. Läs mer om [@intebarsnack](#) på Instagram eller på www.fn.se/intebarsnack

Värna din egen hälsa!

Se till att röra på dig regelbundet och uppmuntra gärna personer i din omgivning att göra detsamma! Fysisk aktivitet är bra för både kropp och psyke och under vintertid är det också viktigt att ta vara på dagsljuset. Att motionera utomhus, i dagsljus, tillsammans med andra ger hälsovinster på flera områden – inte minst mot bakgrund av pandemin som begränsar våra sociala kontakter och försämrar den psykiska hälsan.

Stöd Flicka eller Skolmat!

Bli månadsgivare till FN-förbundets projekt Flicka eller Skolmat! Båda bidrar till viktigt fältarbete som har avgörande betydelse för hälsa och mående hos de barn som nås. Att bidra kontinuerligt, som månadsgivare, är särskilt värdefullt då det skapar stabilitet och långsiktighet i insatserna. Se fn.se/manadsgivare eller swisha en engångsgåva till 90 05 638 och ange Flicka eller Skolmat!

– Efter att jag fick möjlighet att träffa andra ungdomar, från olika delar av regionen, upptäckte jag att vi möter liknande utmaningar, speciellt när det kommer till kvinnors rättigheter. Det kändes viktigt att gå ihop och samarbeta kring frågan men också att hjälpa fler att möta nya kulturer, säger en av projektledarna.

KONFLIKT GER STEREOTYPER

Två av initiativtagarna kommer från Armenien respektive Azerbajdzjan. Den utdragna konflikten mellan de två länderna om regionen Nagorno-Karabach har gjort det väldigt svårt för människor från dessa två länder att mötas, vilket skapar negativa stereotyper som bidrar till att konflikten hålls vid liv.

–Innan jag deltog i programmet och utbildningen i Tbilisi så visste jag inte så mycket om folk från Azerbajdzjan. Men efter ett tag märkte jag att vi har liknande problem. Nu kan jag berätta för folk att jag har vänner från hela regionen, till och med från Azerbajdzjan, berättar projektledaren från Armenien.

Totalt deltog 88 pojkar och flickor från alla tre länder i Equality for All. Under två dagar fick de utbildning om mänskliga rättigheter och jämställdhet, men också kring andra viktiga färdigheter, som hur man skriver ett professionellt CV och lyckas i en anställningsintervju. Utbildningarna genomfördes i byar på landsbygden i respektive land, där något liknande sannolikt aldrig tidigare ägt rum.

FÖRDOMAR OM DEN ANDRE

De två projektledarna från Georgien heter båda Mariam. Även de har upplevt hur stereotyper har påverkat deras liv.

–Innan jag var med i programmet hade jag också stereotyper om folk från Armenien och Azerbajdzjan. Jag visste att det var fel men jag hade aldrig fått möjlighet att verkligen få svar på frågor jag hade, berättar Mariam D.

–Jag har träffat många människor från olika delar av världen men aldrig tidigare någon från Armenien eller Azerbajdzjan, vilket är konstigt – vi är ju grannar. Projektet gjorde att jag fått erfarenhet av hur det är att bryta ner stereotyper, på riktigt, fortsätter hon.

Trots vissa förbättringar under de senaste åren är situationen för kvinnor och flickor i Georgien fortfarande

Foto: Svenska FN-förbundet

Genom att sammanföra ungdomar från Georgien, Armenien och Azerbajdzjan främjas försoning och fred.

svår. Några av utmaningarna är starka patriarkala samhällsnormer, lågt deltagande på arbetsmarknaden, begränsade möjligheter till högre utbildning, höga löneskillnader, könsbaserat våld och diskriminering.

VIKTIGT ENGAGERA UNGA

I vissa etniska minoriteter förekommer fortfarande barnäktenskap, könsstypning och tvångsgifte. Jämställdhetsfrågor diskuteras sällan öppet. De två projektledarna från Georgien understryker hur viktigt det är att engagera unga för kvinnors rättigheter, speciellt på landsbygden där människor har färre möjligheter.

Projektaktiviteterna i Georgien togs emot överväldigande väl av deltagarna. I stort sett alla menade efteråt att de hade lärt sig något nytt om jämställdhetsfrågor och mänskliga rättigheter, och majoriteten sa att de även i fortsättningen ville engagera sig för mänskliga rättigheter. Även de två georgiska projektledarna vill fortsätta att arbeta för ett mer jämställt land och de drömmer om att starta en egen civilsamhällsorganisation som arbetar med kvinnors rättigheter och unga.

Intervjuerna med deltagarna i projektet genomfördes under våren 2020. I skrivande stund pågår en eskalerande väpnad konflikt mellan länderna. Nagorno-Karabach ligger på azerbajdzjanskt territorium och är i huvudsak befolkat av människor som generell

anser sig tillhöra Armenien.

Georgien har under de senaste åren glidit mer mot det auktoritära hållet och det demokratiska utrymmet krymper. Civilsamhället i landet har en viktig roll att spela för att kontrollera att politiker och institutioner fortsätter att utföra sina uppdrag på ett demokratiskt sätt och respekterar de mänskliga rättigheterna. Dock exkluderas dess representanter ofta i politiska diskussioner och de möter många hinder då de försöker driva sina frågor och genomföra sina aktiviteter på ett självständigt sätt.

LYFTER VIKTIGA FRÅGOR

Utvärderingar av demokratiprogrammet FID visar hur många av de unga deltagarna, med knappa medel, har lyckats driva projekt som lyfter viktiga demokratifrågor i samhällen som annars sällan nås av biståndsprojekt. Genom åren har programmet bidragit till att utmana könsstereotyper, stärka flickors egenmakt, öka ungas demokratiska deltagande och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.

En viktig effekt av programmet är också att det har motiverat människor – deltagarna vittnar om starkt självkänsla och vilja att förändra. Projekt som Equality for All visar också att det går att överbrygga regionala motsättningar och de är en viktig motkraft i en värld där demokratin möter allt fler motståndare.

■ Vide Wassberg, internationell praktikant i Georgien våren 2020.

Starkt stöd för FN hos svenska folket

Över hälften av svenskarna hyser stort förtroende för FN och tre fjärdedelar vill att Sverige ska vara en pådrivande aktör inom FN. Det visar en färsk undersökning som FN-förbundet initierat.

Svenska FN-förbundets utgångspunkt är att samarbetet i FN har bidragit till att världen blivit en säkrare, tryggare och mer rättvis plats. Inför FN:s 75-årsjubileum i oktober lät FN-förbundet analys- och undersökningsföretaget Novus genomföra en undersökning om allmänhetens förtroende för FN.

Av resultatet framgår att drygt hälften, eller 54 procent, har ganska eller mycket stort förtroende för FN. Bara 15 procent har ganska eller mycket litet förtroende. Siffrorna ligger väl i linje med den långsiktiga trend som exempelvis de nationella undersökningarna från SOM-institutet i Göteborg har visat.

– Det är mycket glädjande att se att FN har så starkt förtroende bland svenskar. FN:s arbete behövs i dag mer än någonsin för att klara av att hantera de stora globala problem som världen har med bland annat pandemin, klimatpåverkan och ökande klyftor, säger Annelie Börjesson, FN-förbundets ordförande.

SVERIGES ROLL I FN

Drygt 1 000 intervjuer av slumpmässigt utvalda personer mellan 18 och 79 år genomfördes, varav 65 procent svarade. Av resultaten framkom också att tre av fyra eller 74 procent håller med om att Sverige ska ha en pådrivande och aktiv roll som FN-medlem. En lika stor andel vill se ännu mer samarbete mellan olika nationer inom ramen för FN.

– Det är ett tydligt besked till dem som hävdar att länder bäst löser globala problem på egen hand, fortsätter Börjesson.

Vid en djupare analys av svaren visar det sig att kvinnor, personer mellan 30-49 år samt de med universitetsutbildning är de som i högre grad än andra har stort förtroende för FN. Bland de 15 procent

Foto: Svenska FN-förbundet

Drygt hälften av svenskarna har ganska eller mycket stort förtroende för FN. Bilden är från FN-dagen 2019 då FN-föreningen i Halmstad arrangerade en parad tillsammans med militärhögskolan.

som har litet förtroende för FN finns en överrepresentation av män, personer med grundskoleutbildning samt personer som bor i större städer och kommuner nära större städer.

När det gäller vilka som vill att Sverige ska ha en aktiv roll inom FN så uppger kvinnor, personer mellan 50-64 år samt de med universitetsutbildning detta i högre grad än andra.

– Vi ser resultaten från undersökningen som ett kvitto på Sveriges goda arbete inom FN under många år, men också på att vi är många svenskar som ser vikten av det globala samarbetet inom FN både i går, idag och imorgon, säger Annelie Börjesson.

GLOBAL ENKÄT

Svaren rimmar väl med resultatet av en global enkät som FN självt har låtit genomföra under året. I den ansåg 87 procent att det globala samarbetet är nödvändigt för att tackla dagens pro-

blem och 74 procent att FN är viktigt för att klara av framtidens utmaningar.

Enligt den globala enkäten är de mest aktuella världsproblemen att klara av pandemin och skapa fungerande grundläggande välfärd, med skola, vård och tillgång till rent vatten och bra toaletter för alla. Men även starkt internationell solidaritet efterfrågades.

När det gällde FN:s viktigaste framtidsfrågor handlade svaren från den globala enkäten om att klara av klimatkrisen och miljöförstörelsen, men också att säkra mänskliga rättigheter, skapa fred samt minska fattigdom och korruption.

– Även i den globala enkäten ser vi ett starkt stöd bland världens människor för FN och FN-tanken. Det stärker oss inom FN-förbundet i vårt arbete med att koppla människorna i Sverige till FN:s arbete för en mer fredlig och hållbar värld, säger Annelie Börjesson.

■ Malin Åberg Aas

Ny partner för Glokala Sverige

Glokala Sverige, Svenska FN-förbundets och SKR:s projekt för Agenda 2030 i kommuner och regioner, får stöd av Sida i ytterligare tre år. Vid årsskiftet får projektet dessutom en ny samarbetspartner, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, ICLD. ICLD arbetar med fattigdomsbekämpning genom lokal demokratiutveckling och bygger vidare på kunskaper och erfarenheter i svenska kommuner och regioner.

I nuläget är 146 av landets 310 kommuner och regioner med i Glokala Sverige och ytterligare 35 kommuner har anmält intresse.

Historiskt avtal mot kärnvapen träder i kraft

Honduras blev på FN-dagen det femtionde landet att ratificera FN:s kärnvapenförbud. Det innebär att avtalet kan träda i kraft i januari.

Den 23 oktober ratificerade Nauru och Jamaica FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW). På FN-dagen, den 24 oktober, kom den femtionde och avgörande ratificeringen från Honduras. Det innebär att avtalet kommer att träda i kraft, och bli en juridiskt bindande del av folkrätten, den 22 januari 2021.

Svenska FN-förbundet beklagar att Sverige ännu inte stödjer avtalet.

– Mänskligheten kommer att se med tacksamhet på de stater som nu gått före och fördömt kärnvapnen. Det är djupt olyckligt att Sverige valt att ännu inte stödja avtalet, säger Annelie Börjesson, FN-förbundets ordförande.

Svenska FN-förbundet är, tillsam-

mans med bland andra Svenska läkare mot kärnvapen, svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet och Svenska freds- och skiljedomsföreningen, medlem i den globala folkrörelsekoalitionen Ican (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons). Ican drev fram den utveckling som resulterade i att TPNW kunde antas av en majoritet av FN:s medlemsstater och tilldelades för sitt arbete Nobels fredspris 2017.

DJUPT ENGAGERADE

FN-förbundet har, både i samverkan med andra och på egen hand, verkat för att Sverige ska ratificera den historiska överenskommelsen. Flera av förbundets lokalföreningar är djupt engagerade i

Körsång mot kärnvapen i Falun.

frågan.

– Undfallenhet gentemot stormakterna kan aldrig leda till en säkrare värld. Vi upprepar vår uppmaning till Sveriges regering att ansluta sig till FN-avtalet. Det skulle ligga i linje med klassisk svensk nedrustningspolitik och har stöd hos fyra av fem svenskar, säger Annelie Börjesson.

Nobels fredspris till FN-förbundets partner

Nobelkommittén meddelade den 9 oktober att FN:s livsmedelsprogram (World Food Programme, WFP) får fredspriset för 2020. Svenska FN-förbundet har ett nära samarbete med WFP sedan många år tillbaka och samlar in pengar både till organisationens framgångsrika skolmatsprojekt och till dess katastrofinsatser i och omkring Syrien.

Svenska FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson välkomnade beskedet och betonade det starka sambandet mellan fred och matsäkerhet.

– Valet av fredspristagare sätter ljuset på hunger som konfliktorsak och mat som fredsfrämjare. Det understryker också det stora arbete som WFP har gjort i decennier för att leverera

matbistånd i både konflikt och fred. Det påminner också om nödvändigheten att FN ges resurser att bedriva sitt humanitära arbete även under coronapandemin, säger Annelie Börjesson.

I sin motivering tog Nobelkommittén upp både den pågående pandemin och den hunger som ofta följer i spåren av våld och konflikter:

”Behovet av internationell solidaritet och multilateralt samarbete är mer iögonfallande än någonsin. Norska Nobelkommittén har bestämt sig för att tilldela Nobels fredspris 2020 till FN:s livsmedelsprogram, för dess försök att bekämpa svält, för dess arbete med att förbättra villkor för fred i konfliktområden, och för att de är en drivande kraft i försöken att förhindra användandet av svält som vapen i krig och konflikter”.

Läs mer om FN-förbundets samarbete med WFP på fn.se/skolmat.

Kritik mot USA i Landmine Monitor

Årets globala rapport om personminor, Landmine Monitor 2020, presenterades i november. För femte året i rad ligger antalet personer som dödats eller skadats av personminor på en hög nivå (5 554). Fyra av fem offer är civila och av dessa är nära hälften barn.

Rapporten uppmärksammar särskilt Donald Trumps nya riktlinjer från januari 2020, som ändrar ett tidigare förbud mot tillverkning och användning av personminor. Beslutet står i strid med den globala normen mot minor och har fördömts över hela världen. Svenska FN-förbundet kräver i en namnsamling att USA:s nya president ska ändra riktlinjerna. Se fn.se/motminor.

Fredsvän blev Årets FN-vän

Diplomaten, ambassadören och nedrustningsvännen Rolf Ekéus har tilldelats Svenska FN-förbundets utmärkelse Årets FN-vän. Han tog emot priset under förbundets digitala seminarium inför FN-dagen.

Svenska FN-förbundet har sedan kongressen 2018 stärkt sitt arbete mot kärnvapen som har seglat upp som ett växande internationellt hot under de senaste åren. Att nedrustningsfrågorna har hamnat i fokus avspeglas också i valet av Årets FN-vän. Utmärkelsen är FN-förbundets pris till en person eller organisation i Sverige som har verkat till stöd för FN och FN-tanken.

Den sextonde FN-vännen i ordningen är Rolf Ekéus, känd bland många medlemmar i FN-rörelsen som ambassadör, tidigare undergeneralsekreterare i FN och ordförande för den FN-kommission som övervakade massförstörelsevapen i Irak efter Gulfkriget. Ekéus, som fortfarande är högst aktiv i FN-debatten, tilldelades utmärkelsen i FN-förbundets

program inför FN-dagen som sändes den 21 oktober.

FRÄMJAT FN OCH FREDEN

Rolf Ekéus får utmärkelsen för att han under sin långa diplomatiska karriär har ägnat sig åt att främja fred och motarbeta konflikter inom FN:s ram och i svensk utrikesförvaltning. I motiveringen sägs också att han på ett förtjänstfullt sätt har försvarat FN:s principer och mandat.

Ekéus har kallat FN ”den enda genuint globala organisationen med ansvar för hela mänsklighetens fredliga samlevnad”. I FN-dagsprogrammet utvecklar han i ett samtal med FN-förbundets ordförande Annelie Börjesson och generalsekreterare Anna Hägg-Sjöquist

Foto: Svenska FN-förbundet

Veterandiplomaten och Årets FN-vän Rolf Ekéus med blomma och diplom.

sina tankar om FN:s roll i dag och världsorganisationens framtida utmaningar. I inslaget medverkar också Årets FN-ungdom Felicia Sandin från Umeå. Programmet kan ses på www.fn.se/75.

Utmärkelsen Årets FN-vän instiftades 2005. Tidigare FN-vänner listas på FN-förbundets webbplats.

■ Pekka Johansson

BOKTIPS

Gåtan Hammarskjöld av Ove Bring

När jag fick lära mig om Dag Hammarskjöld i grundskolan presenterades han som ett arkiverat kapitel i historien: generalsekreteraren från Sverige som gick en tragisk död till mötes på grund av vad som troligen var ett flygplanshaveri. Ska jag vara ärlig var jag inte mycket mer uppdaterad än så när jag började läsa Ove Brings *Gåtan Hammarskjöld* (Medströms Bokförlag 2020).

I sin bok sorterar Bring pusselbitar och frågetecken kring natten mellan den 17 och 18 september 1961. Teorier som avfärdades på 60- och 70-talet dammas av i ljuset av ny information och de utredningar som Utrikesdepartementet lät göra på 90-talet och 2019.

Boken tar avstamp i Kongokrisens utbrott 1960, då Kongo förklarades självständigt från Belgien efter drygt 80 år av kolonialism och brutalt styre. Efter uppbrottet följde flera år av oroligheter och en komplicerad maktkamp mellan regeringen

– med president Joseph Kasavubu och premiärminister Patrice Lumumba i spetsen – och upprorsledaren Moïse Tshombe som ville bryta loss provinsen Katanga. När regeringen splittrades på grund av interna strider och Patrice Lumumba mördades i januari 1961, blev kravet på hårdare tag från FN oundvikligt.

Generalsekreterare Dag Hammarskjöld beslutade sig för att försöka förhandla med Tshombe om vapenvila. De stämde träff den 18 september 1961 i Ndola i dåvarande Nordrhodesia. Strax efter midnatt kraschade planet med generalsekreteraren och 15 andra personer ombord, ungefär en mil från landningsbanan.

Språket, och framför allt den omfattande efterforskning som texten vilar på, vittnar om ett stort engagemang hos författaren. Ove Bring studerar noggrant de misstankar och teorier som avfärdades i den ursprungliga utredningen. Många frågor förblev obesvarade. Varför spelades inte det sista samtalet mellan det ankommande flyg-

planet och tornet in? Varför vidtog inte personalen i flygtornet några åtgärder när planet inte dök upp? Varför dröjde det

sex och en halv timme från det att planet skulle ha landat tills man sände ut en nödsignal?

Det är lätt att ryckas med i Ove Brings grävande och flera gånger måste jag påminna mig själv om att boken inte är ett facit. Vad som hände den där natten i Ndola för nästan 60 år sedan är fortfarande en gåta, men Ove Brings bok bidrar med ett nyanserat och dagsaktuellt perspektiv på saken.

■ Lina Stolpe

Medlemmar i Svenska FN-förbundet kan beställa boken till specialpris direkt från bokförlaget. [Läs mer på fn.se!](http://www.fn.se)

Foto: Marit Gustavsson

En glad Marianne Andersson tar emot FN-förbundets utmärkelse Årets FN-supporter.

Marianne är Årets FN-supporter

Marianne Andersson från Vårgårda FN-förening får FN-förbundets utmärkelse Årets FN-supporter 2020.

Vårgårda FN-förening har en stark drivande kraft i den tidigare riksdagsledamoten Marianne Andersson. Hennes engagemang i FN-rörelsen började för 20 år sedan när hon blev tillfrågad om att vara med i FN-förbundets styrelse. Hon hade redan då stor internationell erfarenhet efter att ha varit engagerad i andra organisationer under många år och två gånger deltagit i den svenska regeringsdelegationen till FN:s generalförsamling. Nu har hon av FN-förbundet tilldelats priset Årets FN-supporter.

Motiveringen för priset lyder "Årets

FN-supporter Marianne Andersson har haft ett livslångt folkrörelseengagemang. Hon var under 18 år ledamot i Svenska FN-förbundets styrelse och drivande kraft i Vårgårda FN-förening. Hon har också som riksdagsledamot och som aktiv i andra organisationer engagerat sig i de internationella frågorna."

SATT I UTRIKESUTSKOTTET

Världshorisont ringde upp Marianne och bad henne berätta om sitt engagemang i FN-rörelsen.

– Jag satt i riksdagens utrikesutskott

när jag valdes in FN-förbundets styrelse år 2000. Så småningom förstod jag att det lokala engagemang var väldigt viktigt för organisationen, så jag tog itu med att bilda en FN-förening på min hemort Vårgårda, berättar hon.

Vårgårda FN-förening har nu funnits i 15 år, men fler FN-föreningar behövs i Sverige, menar Marianne:

– Helst skulle vi ha FN-föreningar på alla orter för att få ett bredare engagemang och stärka FN-tankens över hela landet!

Vårgårda FN-förening har ett etablerat samarbete med kommunen, gymnasieskolan och biblioteket och ibland även med andra föreningar, berättar hon vidare.

– Vi arbetar på ett sätt som passar i en liten kommun och syns mycket i media när vi skriver debattartiklar om viktiga frågor. Dessutom driver föreningen, i samarbete med biblioteket, ett språkcafé för flyktingar en gång i veckan.

– Vårgårda kommun är väldigt positiv till det arbete som görs lokalt för FN eftersom det sätter en internationell prägel på orten. Vår förening har också tilldelats kommunens kulturpris.

Marianne uppmanar avslutningsvis alla att engagera sig i den lokala FN-föreningen, om det finns en där man bor – och annars försöka gå ihop med likasinnade och bilda en!

■ Jan-Peter Nilsson, frilansskribent

Felicia prisas för stort engagemang

FN-förbundets utmärkelse Årets FN-ungdom går till Felicia Sandin. Som ordförande i Umeå FN-förening, ungdomsansvarig i Kramfors FN-förening och en av FN-förbundets unga ambassadörer för de globala målen är hon en värdig pristagare.

Intresset för FN-frågor väcktes när Felicia gick på FN-skolan Räddningsgymnasiet Sandö. Hon var med i skolans FN-elevförening och fick på så vis möjlighet att resa på FN-förbundets C-kurs i New York. Något som gav mersmak för globala frågor.

– Det som tilltalar mig med FN är organisationens bredd. Jag vet att många tänker på FN endast som ett organ som

arbetar med fredsbevarande, men det finns mycket mer.

FÅTT KÄMPA MYCKET

Trots att Felicia kände till att hon blivit nominerad av Kramfors ungdomsförening blev hon chockad när hon fick veta att hon utsetts till årets FN-ungdom.

– Umeås FN-förening är ganska liten, och jag har fått kämpa mycket med styrelsearbetet, vilket jag inte alls trodde syntes utanför föreningen.

Till de ungdomar som funderar på att engagera sig i FN-rörelsen vill Felicia skicka en uppmuntrande hälsning.

– Det finns många olika sätt att engagera sig och man lär sig otroligt mycket genom att göra det. Vi unga har oändliga

Foto: Svenska FN-förbundet

Felicia är Årets FN-ungdom 2020.

möjligheter att förändra världen. Det är vi som skapar framtiden!

■ Lina Stolpe

Hoppfullt firande i Ystad av FN 75 år

Foto: Naturals/Kenny Fransson

Kerstin Vikner, FN-föreningens kassör, Marie-Louise Wentzel, ordförande, och Bozica Mäkitalo.

I YSTAD BLEV det en stämningsfull aften den 24 oktober, med musik och engagerat tal av ärkebiskop emeritus K G Hammar i Mariakyrkan. Firandet av FN:s 75-årsdag gästades även av fyra blå basstrar från FN:s fredsbevarande styrkor.

K G Hammar, som länge varit engagerad i samhällsfrågor, inledde sin föreläsning "FN, Freden och Framtiden" med ett citat om fred av

Tage Danielsson:

"Freden måste komma först. Gör den inte det, min vän, kommer inget efter den."

Att FN måste reformeras för att återfå sin forna glans betonade K G Hammar med hjälp av en liknelse och en uppmaning:

"FN i dag kan ses som en stor silverljusstake som står där stadig, men väldigt oxiderad. Den kan ännu hålla ett ljus, ett hopp,

brinnande men det måste till mera. Tillsammans mina vänner måste vi putsa den så den återfår sin styrka och glans."

Jon Åkesson på gitarr och Nils Huitfeldt på saxofon stod för musiken och bjöd på vackra versioner av "I natt jag drömde" och "Du är det finaste jag vet".

■ *Jea Jonson, Ystads FN-förening*

Trots pandemin firades FN:s 75-årsdag på många håll i landet – med hänsynsfullt avstånd och ett antal digitala lösningar. Här är några av FN-föreningarnas arrangemang:

I ESKILSTUNA begav sig FN-föreningen ut på Fristadstorget för att intervjua stadsborna om vad de tycker är viktigast för Eskilstuna i arbetet med och för FN:s Agenda 2030. En dag med ruggigt väder men intressanta diskussioner!

FN-FÖRBUNDETS DALADISTRIKT bjöd till fest på FN-dagen för att fira FN:s konvention om kärnvapenförbud som just ratifierats av 49 stater. Deltagarna fick en härlig öppning med musik av ungdomar från Faluns FN-skola. Fredsforskare Karin Utas Karlsson berättade om en nödvändig ny grund för svensk säkerhetspolitik. Elin Liss från Ican (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) belyste spelet kring svensk ratificering av konventionen. Efter det höll Helge Sonntag ett tal om riskerna med storkoncernernas ökande inflytande inom FN. Därefter bjöds det på tårta!

GÄVLE FN-FÖRENING firade den 24 oktober på stadsbiblioteket med ett informationsbord och en uppskattad utställning om FN 75 år. Firandet fortsatte sedan i Mariakyrkan i samband med lördagens regnbågsmässa och söndagens framtidsmässa. FN-föreningens ordförande, Margareta Björkenstam, höll på söndagen ett anförande om World Food

Programme och FN-förbundets projekt Skolmat. På Vasaskolan gjorde ungdomssektionen FN Vasa pärlarmband och inkomsten från försäljningen gick till projektet Flicka.

Foto: Albin Oskarsson

Föreläsning om rasism i Göteborg.

FN-DAGEN I GÖTEBORG firades av FN-föreningen med en digital föreläsning av Salem Yohannes. Föredraget handlade om rasism och rasdiskriminering med särskilt fokus på kritiken som FN riktat mot Sverige på detta område. En stor del av föreläsningen handlade om hur viktigt det är att förstå rasism som en strukturell maktordning som skär igenom alla områden i samhället och förstärks av vardagliga handlingar.

I HAPARANDA tände barnen levande ljus för de sju världsdelarna för att "lämna ljusen

tända och en värld med mycket hopp om en bättre framtid, när vi inte finns kvar", som Sari Angeria Haara, rektor på Montessori Droppen, konstaterade i sitt jubileumstal. I programmet ingick sång och musik på olika språk med representanter från olika länder. Hela programmet sändes digitalt via FN-föreningens facebooksidea.

FN-DAGEN I HELSINGBORG firades med dokumentärfilm, diskussion, fika samt en workshop med fokus på demokrati och mänskliga rättigheter. Under dagen uppmärksammades vikten av internationellt samarbete för hållbar utveckling och FN:s roll i att främja fred och mänskliga rättigheter.

HÄSLEHOLMS FN-FÖRENING valde att fira FN-dagen, eller snarare FN-veckorna, genom att föreläsa om FN för olika grundskolor i kommunen. Först begav sig ordförande Alfred Johansson tillsammans med kassör Fabien Eliasson till Ljungdalaskolan och Röke skola, där tre klasser i årskurs sex fick lära sig om FN. Sedan föreläste samtliga styrelseledamöter för elever på Tyringe skola och Furutorpskolan i Vinslöv.

I KALMAR/ÖLANDS FN-FÖRENING gjordes en repris på fjolårets lyckade firande av FN-dagen, då föreningen gästades av Stefan Einhorn som föreläste om konsten att vara snäll och konsten att göra skillnad. "Varje dag

är full av möjligheter att göra gott, att göra skillnad. Det är bara att hålla ögonen öppna så upptäcker vi dem”, var några av Stefan Einhorn's inspirerande ord från föreläsningen. Sarbast Hassan musicerade och Annika Triberg var konferencier.

KARLSTAD FN-FÖRENING OCH

VÄRMLANDS FN-DISTRIKT firade FN-dagen på Värmlands museum där landshövding Georg Andrén talade engagerat under temat ”Ingen ska lämnas utanför”.

Han delade erfarenheter från sitt internationella arbete inom UD och biståndsorganisationen Diakonia. Med Agenda 2030 och mål 16, Fredliga och inkluderande samhällen, som utgångspunkt lyfte han fram FN:s betydelse för demokratiarbetet i världen. ”Duo JA” ramade in programmet med sång och musik.

KRISTIANSTADS FN-FÖRENING

firade tillsammans med scouterna, församlingen, PRO och Hembygdsföreningen. Den före detta FN-medarbetaren och visselblåsaren Anders Kompass var talare och gav en bild av FN-arbetet på fältet som skar sig mot den officiella bilden av FN som fredsfrämjande organisation. Även om de flesta stater har skrivit under FN-stadgan och deklarationen om mänskliga rättigheter, bryter många mot avtalen. Tyvärr stödjer inte alltid högre chefer i FN-systemet medarbetarna på fältet. Anders Kompass uppmanade fler att stå upp för sina värderingar och visa mod. Efter tal och sång av scouterna i Folkets hus, tågade deltagare med facklor i hand till scoutstugan där FN-föreningens ordförande höll tal om arbetet för att de globala målen ska kunna uppnås till 2030.

”Hur bygger vi ett socialt hållbart samhälle?” var temat när **KUNGSBACKA FN-FÖRENING** firade FN 75 år på stadsbiblioteket. Fokus låg på mål nr 10 i Agenda 2030, Minskad ojämlikhet, och professor Ove Sernhede presenterade fakta om de starkt ökande klyftorna och segregationen i dagens Sverige. Emma Kjernald berättade om kommunens hållbarhetsarbete. På grund av coronarestriktionerna kunde endast ett fåtal delta, men det blev ett mycket uppskattat event.

I ÅR FIRADE LAXÅ FN-FÖRENING

FN-dagen genom att bjuda in till föreläsning och fika på Laxå bibliotek. En utställning om FN-förbundets projekt Flicka fanns på plats. Ordförande Olavi Mustonen hälsade alla väl-

komna, bland annat FN-distriktets ordförande Siv Kanon och globetrotern Kjell Sundkvist som berättade om en resa till Israel och Palestina. Hubert Oskarsson, som varit med och startat föreningen, berättade om utställningarna Västpapua och Vatten men också om svårigheten att idag få nya engagerade medlemmar.

Foto: Sina Lindqvist

Fika och tipsrunda i Tierp.

MJÖLBY-MOTALA FN-FÖRENING

firade FN-dagen dubbelt upp, både på Motala bibliotek och i Mjölby. Det bjöds på tårta och delades ut info om FN:s arbete och Agenda 2030 i synnerhet. Ordförande Kristina Post höll tal på Mjölby Kulturscen, vilket följdes av fördjupande samtal.

”Rädda klimatet” var temat för en utställning av konstverk och affischer som **NYKÖPINGS FN-FÖRENING** anordnade i nära samverkan med Sörmlands Museum i oktober-november. Totalt visades 55 alster som skapats av barn och ungdomar från fem skolor. I bilder och ord fick de på sitt eget sätt spegla sin oro över klimathotet och samtidigt uttrycka sin vilja att bidra till en hållbar utveckling för natur och miljö. Parallellt visade muséet barnkonstfestivalen KURIOSO som belyser FN:s konvention för barnens rättigheter.

I ÅR FIRADES FN-DAGEN I SOLLENTUNA

högtidligt på Satelliten med föreläsningar och musik. Med tanke på covid-19 placerades stolarna ut med gott om avstånd och föreläsningarna sändes digitalt via Zoom för att minska smittorisken. Erika Olsson, som praktiserat hos FN-förbundet i Armenien, berättade om ungdomsarbete på landsbygden och om konflikten med grannlandet Azerbajdzjan. Musiken stod Ellen Jernberg från Upplands Väsby för, tillsammans med två gitarrister.

I samband med FN-dagen informerade **STENUNGSUND, TJÖRN OCH ORUST FN-FÖRENING** om FN på Kulturhuset Fregatten i Stenungsund. Det bjöds på fika och blev flera intressanta diskussioner med de som besökte

föreningarnas informationsbord, vilket även ledde till några nya medlemmar.

STOCKHOLMS FN-FÖRENING

storsatsning på FN 75 inkluderade ”Näring för Framtiden”, en insamlingskampanj till Skolmat som löper fram till jul. Se www.fn.se/stockholm. Fredspristagaren WFP:s fokus är att motarbeta hunger. Kampanjen firades med två familjekonserter tillsammans med Musiker utan Gränser. Dessutom organiserades två FN-seminarier, med fokus på kris och samarbete, under medverkan av bland andra Jan Eliasson och Margot Wallström.

FN-dagen i Tierp firades utomhus på Gammelgården med värmande fika och diskussion om hur **TIERPS FN-FÖRENING** kan bidra till en bättre värld, bl a genom Skolmat. En tipsrunda med kluriga frågor ur FN:s 75-åriga historia vållade en del huvudbry och spred nya kunskaper. Firandet avslutades med tal av ordförande Mats Bäckman, FN-elevföreningens ordförande Hardy Brink och ett fyrfaldigt leve för jubilarerna – FN 75 år.

Foto: P-O Tallander

Coronasäkert avstånd i Falun.

TORSBY FN-FÖRENING

firade jubiléet med utställningen FN 75 år på biblioteket, Stjerneskolans gymnasium och på ABF. I höst har Torsby FN-förening lagt stort fokus på att hjälpa den krigsdrabbade befolkningen i Syrien, bland annat genom att anordna ett lotteri till förmån för FN:s livsmedelsprogram WFP, som bistår de drabbade i Syrien med matpaket.

I UDDEVALLA

firades FN-dagen med en tipspromenad om de globala målen och ett panelsamtal om läget i Somalia. I panelen satt bland andra författaren Thomas Magnusson och Somaliska föreningen Uddevalla. Dagen avslutades med en ljusmanifestation mot hatbrott.

FIRANDET I UMEÅ

tjuvstartade på fredagen när FN-föreningen bjöd på fika och höll i ett quiz på Umeå universitet. Under lördagen

LANDET RUNT.

fortsatte firandet tillsammans med Fredsbaskrarna Västerbotten. Vid veteranernas minnessten hölls en ceremoni med tal av ordföranden från båda föreningarna i vilka FN:s arbete förr och i framtiden belystes. Minnesceremonin följdes av tipspromenad om FN och av hamburgare och filmvisning.

VARBERG FN-FÖRENING firade FN 75 år på stadsbiblioteket med inledningstal av ordförande Gunilla Grunditz. Därefter läste bibliotekarier boken "Sadako och de tusen tranorna"

AKTIVITETER I FN-RÖRELSEN
och MUVE (mobil ungdomsverksamhet) hade en presentation om återbruk. Därtill visades en utställning om FN:s första 75 år vilket följdes av en tipspromenad. Dagen före FN-dagen besökte Gunilla Grunditz Språkcaféet för att berätta om FN:s verksamhet för intresserade från Sverige och andra länder.

Foto: Tonje Lindgren

Torgmöte och gruppfoto i Örnsköldsvik.

med Agenda 2030 redogjordes för av chefen på kommunens folkhälso- och kommunikationsenhet. Däremellan bjöds på underhållning med sång och musik, bokbord och kaffe.

ÖRNSKÖLDSVIKS FN-FÖRENING firade FN-dagen med ett offentligt möte på torget. FN-föreningen höll tal om sitt ambitiösa arbete från starten 1974 tills idag. Kommunens arbete

PÅ GÅNG.

Se UNg Agenda!

Den 12 november sände FN-förbundet UNg Agenda, ett program om mänskliga rättigheter, demokrati och ungas deltagande. Bland deltagarna märktes Amanda Lind, kultur- och demokratiminister, Isak Isaksson Hjortzberg, polismyndighetens gruppchef för demokrati- och hatbrottsgruppen i Stockholm, samt Danny Lam, nättaktivist (@tnkvrt). Sändningen går att se på fn.se/ungagenda.

Vän till vän

Den 10 december är sista dagen för att delta i FN-förbundets rekryteringstävling Vän till vän. Har du en vän, kollega eller släkting som vill vara med och arbeta för en hållbar framtid och en fredlig värld? Rekrytera en vän redan idag och hjälp oss i FN-rörelsen att bli fler och starkare! Bland priserna finns bland annat en resa till FN-staden i Köpenhamn och en lunch med Jan Eliasson. Se fn.se/vantillvan.

Träff för unga 8/12

Vi välkomnar alla nyfikna medlemmar och icke-medlemmar mellan 15 och 30 år till en digital ungdomsträff. Syftet är att sprida kunskap om FN-förbundet och hur en kan engagera sig för en bättre värld. Träffen hålls den 8/12 kl 17.00-18.30. Anmälan senast 7/12 via kalendern på fn.se.

Aktion FN inför MR-dagen

Inför internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december arrangerar FN-elevföreningar på landets FN-skolor *Aktion FN för mänskliga rättigheter*.aktionen handlar om vikten av att ta ställning och agera mot rasism.

Aktion mot kärnvapen

Det står nu klart att FN:s kärnvapenförbud (TPNW) kommer att träda i kraft den 22 januari 2021. FN-föreningar som önskar uppmärksamma denna dag, till exempel med krav på att också Sverige

borde ansluta sig till avtalet, kan kontakta jens.petersson@fn.se för råd och tips!

Inte bara snack!

Välkommen att delta i aktionskampanjen #intebarsnack som ska ta Sverige mot de globala målen. Kampanjen drivs av engagerade människor i hela landet och stöds av Svenska FN-förbundet. Vill du vara med? Se fn.se/intebarsnack för mer information och anmälan och följ @intebarsnack på instagram och facebook.

Nytänk i Armenien

Som en följd av den väpnade konflikten i södra Kaukasien ställer Svenska FN-förbundet om sitt samarbete med FN-förbundet i Armenien. Ett nytt inlägg blir humanitära aktiviteter där bland annat matpaket och hygienartiklar ska delas ut till familjer som drabbats.

Snart dags för kongress i FN-förbundet!

I juni 2021 är det dags för kongress i Svenska FN-förbundet. Här är några viktiga datum att hålla koll på:

12 JANUARI: Handlingar skickas ut och läggs samtidigt upp på fn.se. Nomineringar till förbundsstyrelsen kan nu göras via webben.

22 JANUARI: Sista dagen för FN-föreningarnas medlemmar att skicka in motioner till sin lokala FN-förening (om inte föreningens styrelse fastslagit annat datum).

28 FEBRUARI: Sista dagen för

FN-föreningar att hålla sitt årsmöte då eventuella motioner från medlemmarna behandlas. Detta är även sista dagen för FN-distriktens medlemmar att skicka in motioner till distriktsstyrelserna (om inte distriktets styrelse fastslagit annat datum).

31 MARS: Sista dagen för föreningar, distrikt och anslutna riksorganisationer att skicka in motioner till FN-förbundet centralt. Även sista dagen för att skicka

Foto: Jesper Prytz

Kongress i Örebro 2018.

nomineringar till valberedningen och för FN-distriktet att hålla årsmöte.

12 APRIL: Sista dagen att anmäla ombud och observatörer som ska åka till kongressen.

12-13 JUNI: Svenska FN-förbundets kongress genomförs (med största sannolikhet digitalt).

ANNELIE BÖRJESSON
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

Födda fria och lika i värde och rättigheter

Ar 2020 har kommit att domineras av en pandemi. Coronaviruset har inte bara fört med sig sjukdom och död, utan en rad andra ledsamheter. De humanitära konsekvenserna världen över är enorma. Vi bevittnar också att de mänskliga rättigheterna och civilsamhällets demokratiska utrymme drabbas på ett mycket negativt sätt. Att vissa regimer använder pandemin som en täckmantel för att skruva åt människors möjligheter att utöva sina fri- och rättigheter är ett faktum.

Under de 75 år som Förenta Nationerna funnits har en hel katalog av mänskliga rättigheter arbetats fram. Världsorganisationen skyddar och kämpar för mänskliga rättigheter globalt genom inte mindre än ett åttiotal olika fördrag och konventioner. Den mest kända – som också är det mest översatta dokumentet i världen – är den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Då FN-stadgan inte ansågs skydda den enskilda individen i tillräcklig utsträckning arbetades denna viktiga deklaration fram under Eleanor Roosevelts ledning. Den antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1948, vilket är anledningen till att vi firar MR-dagen just detta datum.

Med MR-förklaringen som grund har samarbetet i FN resulterat i nio så kallade kärnkonventioner. En av dessa är barnkonventionen, som ju blev svensk lag från årsskiftet. En annan, som fyllde 40 år i slutet på förra året, är kvinnokonventionen CEDAW. År 2020 skulle bli ett superår för kvin-

nors och flickors rättigheter – Pekingplattformen firar 25 år, Resolution 1325 om kvinnors medbestämmande i fredsprocesser firar 20, UN Women fyller 10, och mål 5 i Agenda 2030 och de globala målen fyller 5 år. Otaliga hade laddat för att stärka arbetet för dessa viktiga frågor, men som en direkt följd av covid-19 har mycket tryckts undan. Mängder av civilsamhällesorganisationer var och är engagerade, och vad gäller såväl kvinnors rättigheter som andra typer av fri- och rättigheter så har förutsättningarna för många av dessa rörelser chanser att verka begränsats. Länder med auktoritära regimer passar på att inskränka möjligheten till såväl organisering som yttrande- och pressfrihet.

Vi ser hur människor världen över efterfrågar demokrati, rättvisa val och att folkets sammanvägda röst ska höras och accepteras. Belarus är ett slående exempel, Hong Kong ett annat. Också i USA – ett land som varit en stor förebild på området – ifrågasätter en avgående president det demokratiska systemet, hävdar valfusk och menar att han vunnit.

Av min krönika idag kan vi konstatera att FN:s tre pelare och det vi arbetar för – fred, mänskliga rättigheter och utveckling – står under enorm press. Det är därför oerhört viktigt att alla som tar ställning för FN, det internationella samarbetet och för den regelbaserade världsordning som mänskligheten under årens lopp lyckats bygga. Hjärtligt tack för att du är en utav dem! Och passa gärna på att be vänner och bekanta om deras stöd!

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 5 mars och ska handla om skola och utbildning.

Skolgång och utbildning för alla barn och ungdomar är ett av de i särklass viktigaste verktygen för utveckling. Globalt sett har också stora framsteg skett på området under de senaste decennierna men hotas nu delvis av den pågående pandemin. Vi tittar närmare på mål 4 i Agenda 2030; god utbildning för alla.

För Svenska FN-förbundet har information och utbildning om FN och globala frågor alltid varit en del av huvuduppgiften. Idag är FN-skolor och FN-rollspel självklara fundament i förbundets verksamhet. Undervisning om bland annat hållbar utveckling och värdegrundsfrågor, som antirasism och allas lika värde, är andra viktiga frågor.

Foto: Unesco/Mamh Burke

Beställ gärna en extra bunt av Världshorisont och dela ut dem till intresserade eller lägg dem i närmaste väntrum! Skicka din beställning till: [vardshorisont@fn.se!](mailto:vardshorisont@fn.se)

**265 MILJONER MÄNNISKOR
KAN DÖ AV SVÄLT I ÅR.**

**VI KÄMPAR MOT HUNGER
I SAMARBETE MED WFP.**

**STÖD VÅRT ARBETE –
BLI MÅNADSGIVARE IDAG.**

FN-förbundet
UNA SWEDEN

Bli månadsgivare på fn.se/gava

*WFP är FN:s livsmedelsprogram som belönades med Nobels fredspris 2020.